

چکیده پایان نامه فرزانه لبافی و زینب هدایت خواه

عنوان : حقیقت وحی از منظر فلاسفه اسلامی و فلاسفه معاصر دین

چکیده

در این پایان نامه به مسئله ی حقیقت وحی و رابطه ی آن با عصمت علمی نبی خواهیم پرداخت. هنگامی که درصددانتخاب موضوع بودیم، آقای سروش نظریاتی راجع به وحی مطرح کردند که برآمده از دیدگاه تجربه ی دینی بود. ایشان وحی را شعر نبوی دانستند و امکان خطا را در آن محتمل دانستند. این مسئله باعث شد تا وحی را از منظری دیگر مورد بررسی قرار دهیم و آن، بررسی رابطه اش با عصمت علمی است.

جایگاه این موضوع، در واقع حل چنین شبهاتی است که ذهن عموم را به خود معطوف داشته و درگیر کرده است البته هرگز چنین ادعایی وجود ندارد که این پایان نامه همه ی مسائل را حل خواهد کرد لکن ما در حد توان خویش سعی خود را در این راستا کرده ایم.

در این تحقیق، روش کتابخانه ای اجرا شده است چراکه اغلب منابع مربوط به قرون گذشته است و لازم است دیدگاه قدما مورد بررسی و تحقیق قرار گیرد و متأسفانه اغلب فلاسفه ی معاصر سخن جدیدی در این راستا نداشته اند.

سوالاتی در این پژوهش مد نظر می باشد؛ از جمله این که :

حقیقت وحی در دیدگاه فلاسفه اسلامی چیست ؟

همین طور وحی در غرب چه معنایی داشته و چگونه تحلیل می شود؟

عصمت علمی نبی به چه معناست و چه رابطه ای با حقیقت وحی می تواند داشته باشد؟

حقیقت وحی را می توان به وسیله ی مباحث فلسفی در رابطه با ادراک تحلیل کرد. همان طور که هر علمی برای هر شخصی حاصل می شود، در واقع افاضه ای از جانب عقل فعال است، می توان حدس زد که حقیقت وحی هم در پرتو اتصال نبی به عقل فعال معنا یابد. از آن جا که در متون دین مبین اسلام سخن از ملک وحی و جبرئیل آمده است، احتمالاً نظرات فلاسفه مسلمان پیرامون این دیدگاه خواهد بود اما غربیان که تعابیر دیگری از وحی دارند، به گونه ای دیگر تفسیر می کنند که مشهورترین آن ها دیدگاه تجربه ی دینی است.

عصمت علمی نبی نیز با توجه به درک شهودی و علم حضوری انبیا قابل تبیین خواهد بود.

دامنه ی این پژوهش بسیار گسترده خواهد بود، از جمله بررسی دیدگاه های فلاسفه ی معاصر دین در غرب، کتب فلاسفه ی اسلامی، کتب تفسیری، کتب کلامی و ....

در این پژوهش ابتداءً به واژه شناسی وحی و نیز وحی در ادیان می پردازیم و سپس وحی را از دیدگاه فلاسفه اسلامی مورد بررسی قرار می دهیم. بعد از آشنایی با دیدگاه فلاسفه ی مسلمان، دیدگاه های فلاسفه ی معاصر دین در غرب از جمله وحی گزاره ای و تجربه ی دینی، مورد تحلیل قرار می گیرند. در پایان پس از آشنایی با دیدگاه های مختلف، مسئله ی عصمت انبیا به ویژه عصمت علمی بررسی خواهد شد و از این رهگذر پی به رابطه ی عصمت علمی با حقیقت وحی خواهیم برد.

لازم به ذکر است که پیرامون هر یک از بخش های این تحقیق، پژوهش های فراوانی شده است اما قصد ما این است که این مباحث را در کنار یکدیگر بررسی نموده و به مطلب جدیدی دست یابیم.